

stegen til mellem 325,000 og 350,000 Pund. Tolden, som den indenlandske Fabrikation betaler paa Raamaterialer, Garn, Kul og andre Ting, svarer til omtrent 10 Øre pr. Pund. Statskassen har saaledes i dette Tilfælde for denne ene lille Industris Vedkommende — der findes kun 2 Fabrikker — givet Afkald paa en aarlig Indtægt af c. 300,000 Kr.! Naar vi nu vide allesammen, hvor tidt vi paa Rigsdagen have talt humant og smukt om Lærerne, om Underofficererne, om fattige Friskolebørns Bespising, om Fiskerihavne, Kysthospitaller og mange andre humane Formaal, og hvor vanskelig vi have haft ved at finde 20,000, 50,000, 100,000 Kr. aarlig, gad jeg egentlig nok vide, mine Herrer, med hvilken Ret og under hvilken Motivering man kaster i Grams til enkelte Mennesker aldeles vilkaarligt Hundrede Tusinder af Statskassens Midler paa denne letsindige Maade, jeg her har fremstillet. Landstinget har forhøjet den Told, vi her i Folketinget havde sat, fra 65 til 75 Ø.; altsaa Landstinget mener fremdeles, at det er overordentlig heldigt at bevare en saadan Industri for Samfundet, skønt Landstinget har de samme Tal at dømme efter som jeg, og skønt Landstinget ved, at det er i Hundrede Tusindvis det koster Staten at opretholde en saadan Industri. Naar jeg ser Landstinget anbefale saadanne toldbeskyttende Forholdsregler og hører ledende Mænd ude i Landet gøre det samme, mindes jeg et Ord, en tysk Digter en Gang har udtalt:

„Vieles, gemeinem Verstand unverständliche, Hat seinen Urquell im Unverstand“
— i Oversættelse: Meget af det, der er vanskeligt at fatte for den jævne Menneskeforstand, flyder fra Ukyndighedens Kilde.

Jeg tror, jeg her har ført fuldgyldigt Bevis for, at de Forudsætninger, under hvilke Landstinget har behandlet Toldsatserne, Gang efter Gang er bristede, og at netop det modsatte af det, man ventede og fremsatte som en selvfølgelig Konsekvens, som noget, der aldeles ikke kunde tvivles om, faktisk er indtraadt. Dette gælder om meget af det, vi endnu i den seneste Tid have hørt udtalt med den allerstørste Suffisance oppe i Landstinget. Og dog har jeg nu i Dag kun holdt mig, i det væsentligste, til et enkelt af Hundreder af Bind af Rigsdagstidende, der hver især, for saa vidt de omhandle Toldspørgsmaal, indeholde ganske lignende Oplysninger som dem, jeg her har fremdraget, og som man skulde mene, vare saa

oplysende, at den Stilling, Folketingets Flertal gennem mange Aar har indtaget, fra alle Sider maatte blive anerkendt som principielt rigtig. Hele denne Perlerigdom i Rigsdagens Bøger, hele denne Samling af Sandhedsvidner, er en ukendt eller upaaagtet Skat for Landstingets Flertal.

Saa svares der fra Industriens Side: ja, er man her i Danmark da klogere end alle andre? Naar de fleste andre Lande gaa til Toldbeskyttelse, er det saa, fordi de ere dumme, og er det, fordi vi ere klogere end de andre, naar vi ikke ville ind paa den Vej? Det er et Spørgsmaal, som har været fremdraget allerede i Sponnecks Tid, og som Sponneck besvarede paa den Maade: „Naar andre Lande følge en Politik, som de ere tilfredse med, lad os saa følge en Politik, vi kunne være tilfredse med, og som passer bedst for vore Forhold“. Han nævnte samtidig et Eksempel i Hertugen af Toskana, en Mand, der herskede over et lille Land, der var omgivet af toldbeskyttede Naboer. Denne Mand førte Bevis for, at hans Land, uagtet han holdt det fuldstændig aabent og frit, ved ellers lige Vilkaar, havde større Fremgang, saavel i industriel Henseende som paa Agerbrugets Omraade, end nogen af Nabostaterne. Men der er endnu en Betragtning, som man bør klargøre sig, naar man vil dømme om det Spørgsmaal. Ere vi de kloge og de andre dumme, eller hvorledes forholder det sig? Det forholder sig i Virkeligheden saaledes: jo mindre et Land er, desto lavere bør dets Toldsatser være, jo større et Land er, desto større kunne dets Toldsatser være uden at gøre for megen Skade. Det ligger ganske simpelt i, at et stort Land, lad os f. Eks. tage Rusland, inden for sit eget Landomraade har alle mulige Betingelser for at fremme en stor og sund Konkurrence. Noget lignende gælder om et mægtigt Omraade som de forenede Staterovre i Amerika, alle mulige Konkurrenceforhold ville til en vis Grad gøre sig gældende i et saa stort Rige. I det lille Land er det aldeles ikke Tilfældet. I det lille Land kunne nogle faa toldbeskyttede Fabrikanter komme sammen en Aftenstund og ryge en Fredspibe og blive enige om at sætte Priser, som Konkurrenterne blive nødte til at betale, fordi de ere afskaarne fra at købe fremmede Varer. Det er sket Gang efter Gang, enhver af os kan nævne Eksempler derpaa, og hvis vi ikke tage Skeen i den anden Haand, vil det her berørte Forhold blive meget værre endnu. Vi ville se Aktieselskaber blive startede paa Basis af en Ka-